

καὶ γὰρ ἀντίχριστος. Ὁ Ἰησοῦς λέγει. ὦ σατανᾶ, πάλιν διαλογίζεσαι; Καὶ προσεῦξάτο ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἐκρέμασεν τὸν διάβολον ἐν νεφέλῃ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ ποδῶν καὶ καπνὸν τεαφρίου ἐκάπνιζεν αὐτόν. Καὶ ὁ διάβολος ἔκραξεν φωνὴν μεγάλην λέγων. Κύριε, κατὰ γὰρ με ἐκ τῆς ἀνάγκης ταύτης, καὶ ὅσους ἐποίησα πιστεῦειν εἰς τὸ μεμιασμένον μου ὄνομα, ποιήσιν ἔγω αὐτοὺς μεταβληθῆναι εἰς σέ. Καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ Κύριος κατενεχθῆναι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὡς ἀστραπὴ ¹⁾ πεσόντος τοῦ διαβόλου ἐπὶ τῆς γῆς, βάλας ῥόγχον εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ μέγας ἐπανεστῆ τοῦ πιάσαι ²⁾ τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ. ὦ σατανᾶ, πάλιν διαλογίζεσαι; οὐκ ἐμπτύω σε οὐδὲ ἐμφυσῶ σε, τὸ γὰρ πτύσμα μου ἴαμα καὶ δυνάμεις μου ἐστίν, ὁ δὲ ἐμφυσισμός μου πανάγιον (πνεῦμα) ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματός μου. μὰ τὰς δυνάμεις μου τὰς μεγάλας, ἐὰν μὴ σοι πολεμήσω, οὐκ ἔσομαι βασιλεὺς τῶν αἰώνων. Ὁ διάβολος λέγει. ἐπὶ γῆς σὺ Χριστὸς καὶ γὰρ ἀντίχριστος. Ὁ Ἰησοῦς λέγει. σὺ φάντασμα εἶ. Ὁ διάβολος λέγει. καὶ σὺ φάντασμα ὃ ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθης. Ὁ Ἰησοῦς λέγει. ἀληθῶς ὅτι ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθην καὶ διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἐγκαταλείπω τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. ἐγὼ ἔπλασα καὶ οὐ μὴ ἐγκαταλείπω, σὲ δὲ ἀποκτείνειν ἔγω. ὁ διάβολος λέγει. καὶ ἐγὼ ³⁾ ἐσὲ ἐπὶ ἀρχιερέως τοῦ Καϊάφα ὡς καὶ ἐπ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως Ἰωάννην τὸν βαπτίσαντά σε ἐποίησα ἀποκεφαλίσθηναι καὶ δοθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακος εἰς ὄρχησμά κορασίου ἐμπροσθεν τοῦ Ἡρώδου. Ὁ Ἰησοῦς λέγει. ὦ σατανᾶ, πάλιν διαλογίζεσαι; καὶ προσεῦξάτο ὁ Κύριος ἐκ τρίτου καὶ ἐσφράγισεν τὴν γῆν καὶ ἐσχίσθη ἡ γῆ ἕως τὰ καταχθῶνια τῆς ἀβύσσου καὶ ἐκέλευσεν ἐκεῖ κατενεχθῆναι τὸν διάβολον. Καὶ ὁ διάβολος λέγει. Κύριε, ποῦ ὑπάγω; Ὁ Ἰησοῦς λέγει. ὅπου ἐσὺ ὑπάγεις, σὺ ἄνδρες κυλίωσιν λίθον τῆς δυνάμεως αὐτῶν καὶ ἕως τὰ πεντήκοντα ἔτη ὁ λίθος κατερχόμενος γενήσεται ὡς κόκκος σινάπεως, ἕως οὗ ἐγγίσει εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐσὺ ὑπάγεις. Ὁ διάβολος λέγει. Κύριε, καὶ ἀπὸ τότε τί; Ὁ Ἰησοῦς λέγει. ποιήσεις ἐκεῖ ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τυπτόμενος ὑπὸ καὶ ἀγγέλων νυκτὸς καὶ ἡμέ-

¹⁾ Cod. ἀστραπῆς. ²⁾ Correxī ex ποιῆσαι. ³⁾ Verbum omisit calumniandi librarius.

ρὸς, μετὰ δὲ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἐξελθεῖν ἔχεις ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐλθεῖν εἰς πόλιν Δάφνην εἰς χωρίαν Γουζῆ, πραθεὶς ὁμοίον ὄψαριον. συνλαμβάνεται σε κόρη παρθένης ὀνόματι Εὐδοκία ὅτι καὶ ἐξ ἀδικίας ὠφείλεις γεννηθῆναι. ἐξ αὐτῆς τεχθεὶς τριμηνῆς καὶ στήσεις τὸν θρόνον σου ἐπὶ τῆς γῆς καὶ βασιλεύσεις ἔτη τρία. Καὶ ὁ διάβολος λέγει. τέως βασιλεύσεις ἔγω; Ὁ Ἰησοῦς λέγει. ὦ σατανᾶ, μὴ χαίρου, ὅτι βασιλεύσεις ἔχεις, ἀλλὰ δύναμαι μετακινεῖν τοὺς ἐνιαυτοὺς ὡς βιβλίον καὶ ποιήσιν ἔγω τοὺς τρεῖς χρόνους τρεῖς μῆνας ἢ τρεῖς ἐβδομάδας, τὰς ἐβδομάδας ἡμέρας, τὰς ἡμέρας ὥρας, τὰς ὥρας στιγμὰς. Ὁ διάβολος λέγει. Κύριε, καὶ ἀπ' ἐκεῖ τί; Ὁ Ἰησοῦς λέγει. τὸν αὐτὸν καιρὸν γενήσεται σίτος καὶ οἶνος πολὺς καὶ τῶν δύο ¹⁾ καιρῶν οὐχ εὐρεθήσεται εἰς τὰ τέτρα (=τέσσαρα) πέρατα ἢ οἶνος ἢ ἐλαιος εἰ μὴ (ἢ sic) χήρας γυναικὸς φοινίκην σίτου καὶ ἡμίλιτρον ἐλαίου. ἐγὼ αὐτὸς ἐλεύσομαι μετὰ Ἐνώχ καὶ Ἡλίου καὶ Ἰωάννου καὶ μετὰ τῆς μητρὸς μου τῆς παρθένου καὶ μετὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν βαπτίσαντά με τὸν καὶ εἶπας ὅτι ἐπιπαίγιον ἀρίστου ἐποίησα ἀποκεφαλίσθηναι καὶ δοθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακος ἐμπροσθεν τοῦ Ἡρώδου. αὐτὸν ἀποστέλλω πρὸς ὀνειδισμόν καὶ ἀπώλειάν σου. αὐτοὶ σε ἀπελέγξουσιν τοῦ μηκέτι φαίνεσθαι τὸ ὄνομά σου μήτε ἐν οὐρανῷ μήτε ἐπὶ γῆς. ὅτι μεγάλη ἡ δύναμις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας ²⁾ τῶν αἰώνων, ἀμήν.

3. Вопросы Вареоломѣя.

Quaestiones sancti Bartholomaei apostoli

— τὸς με καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ εἶπεν τοῖς ἀποστόλοις. περιμείνατέ με ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι σήμερον ἐν τῷ παραδείσῳ θυσία ³⁾ ἀναφέρεται ἵνα παραγενάμενος δέξωμαι αὐτήν. Ὁ δὲ Βαρθολωμαῖος ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Κύριε, τίς

¹⁾ Cod. δύοιν. ²⁾ Cod. αἰώνους. ³⁾ Cod. θυσίαν.

ἐστὶν ἡ ἐν τῷ παραδείσῳ ἀναφερομένη θυσία; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει. ψυχαὶ δικαίων σήμερον ἐκ τοῦ σώματος ἐξεληθούσαι ἔρχονται ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐὰν μὴ παραγένωμαι οὐκ ἔρχονται ἐνδοθεν. Ὁ δὲ Βαρθωλωμαῖος εἶπεν. πόσαι εἰσὶν ψυχαί, Κύριε, αἱ εἰσερχόμεναι ¹⁾ ἐν τῷ παραδείσῳ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν. τρεῖς εἰσιν. Ὁ δὲ Βαρθωλωμαῖος λέγει αὐτόν. Κύριε, ὅτε μεθ' ἡμῶν τὸν λόγον ἐδίδασκες, ἐδέχου τὰς θυσίας ἐν τῷ παραδείσῳ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτόν. ἀμὴν λέγω σοι, ἀγαπητέ μου, ὅτι καὶ μεθ' ὑμῶν τὸν λόγον ἐδίδασκον καὶ ἀδιαλύτως μετὰ τοῦ Πατρὸς ἐκαθεζόμενον καὶ ἐν τῷ παραδείσῳ καθ' ἐκάστην τὰς θυσίας ἐδεχόμενον. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Βαρθωλωμαῖος λέγει αὐτῷ. Κύριε, τρεῖς μόνον ψυχαὶ ἐξέρχονται καθ' ἐκάστην ἡμέραν; λέγει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς. μόλις αἱ πεντήκοντα τρεῖς, ἀγαπητέ μου. Πάλιν Βαρθωλωμαῖος λέγει. καὶ πῶς τρεῖς μόνον εἰσερχονται εἰς τὸν παράδεισον ²⁾ ἢ τοὶ ἀποτίθονται εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ. αἱ δὲ λοιπαὶ εἰσὶν εἰς τὸν τόπον τῆς ἀναστάσεως, ὅτι οὐκ εἰσὶν αἱ τρεῖς ὡς αὗται αἱ πεντήκοντα. λέγει αὐτόν ὁ Βαρθωλωμαῖος. πόσαι εἰσὶν ψυχαί, Κύριε, ἐν τῷ κόσμῳ περιεσθαι ἐγένοντο; λέγει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς. μία μόνον περισσεύεται τῶν ἐξερχομένων γεννᾶται ψυχή. καὶ ταῦτα λεγόντων (i. e. αὐτῶν) ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην καὶ ἀφανὴς ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Ἦσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι ἐν τῷ χερουβίμ μετὰ Μαρίας. ἐγγίσας δὲ ὁ Βαρθωλωμαῖος λέγει τῷ Πέτρῳ καὶ τῷ Ἀνδρέᾳ καὶ τῷ Ἰωάννῳ. ἐρωτήσωμεν τὴν κεχαριτωμένην Μαρίαν, πῶς συνέλαβεν τὸν ἀχώρητον ἢ πῶς ἐβάσταζεν τὸν ἀβάστακτον, ἢ πῶς ἔτεκεν τὸ τηλικούτον μέγεθος; οἱ δὲ ἐβάσταζον ³⁾ ἐρωτῆσαι αὐτήν. λέγει οὖν ὁ Βαρθωλωμαῖος τῷ Πέτρῳ. πάτερ Πέτρε, σὺ ὡς κορυφαῖος αἰτήσας ἐρώτησον αὐτήν. Ὁ δὲ Πέτρος (λέγει) τῷ Ἰωάννῳ. σὺ ὡς παρθένος καὶ σύμμεπτος κέχρησαι ἐρώτησαι αὐτήν. πάντων δὲ δισταζόντων καὶ ἀμφιβαλλόντων ἐγγίσας ὁ Βαρθωλωμαῖος θεωρεῖ τὸ πρόσωπον εἶπεν αὐτήν. κεχαριτωμένη σκηνὴ περικομένη ⁴⁾ ἀμόλυντε. ἐρωτῶμέν σε, πάντες οἱ ἀπόστολοι ἀπέστειλάν με πρὸς σε ἵνα εἴπῃς ἡμῖν, πῶς συνέλαβες τὸν ἀχώρητον ἢ πῶς

¹⁾ Cod. εἰσερχόμεναι. ²⁾ Quaedam praetermissa videntur. ³⁾ Leg. ἐδίσταζον. ⁴⁾ Cod. περικαμένη.

ἐβάσταξας τὸν ἀβάστακτον ἢ πῶς ἔτεκες τὸ τηλικούτον μέγεθος; Ἡ δὲ Μαρία λέγει αὐτοῖς. ἐρωτᾷτέ με περὶ τοῦ μυστηρίου τούτου; ἐὰν ἄρξωμαι λέγειν ὑμῶν πῦρ ἐκ τοῦ στόματός μου ἐξελεύσεται καὶ καταφλέγει πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. οἱ δὲ μάλλον προσετέθησαν ¹⁾ τοῦ ἐρωτᾶν αὐτήν. αὐτὴ δὲ μὴ θέλουσα παρακοῦσαι τῶν ἀποστόλων εἶπεν. στήθεσιν ἐν προσευχῇ. καὶ ἔστησαν οἱ ἀπόστολοι ὀπισθεν Μαρίας. αὐτὴ δὲ λέγει τῷ Πέτρῳ. Πέτρε κορυφαῖε καὶ στύλε μέγιστε, ὀπισθεν ἡμῶν ἑστήκεις; οὐκ εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν ὅτι κεφαλὴ ἀνδρὸς ὁ Χριστὸς ²⁾; νῦν οὖν ἐνπροσθέν μου σταθέντες εὐξασθε. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτήν. ἐν σοὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐπηξεν ὁ Κύριος καὶ εὐδώκησεν σε χωρεῖν αὐτόν, καὶ σὺ μάλλον ὀφείλεις συνιέναι ἐπὶ τὴν προσευχήν. Ἡ δὲ λέγει αὐτοῖς. ὑμεῖς ἐστε ἀστέρες λάμποντες, καθὼς εἶπεν ὁ προφήτης. ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη ὅθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου. ὑμεῖς οὖν ἐστε τὰ ὄρη καὶ ὑμᾶς δεῖ εὐξασθαι. λέγουσιν αὐτήν οἱ ἀπόστολοι. σὲ χρή..... θαι ³⁾ τὴν μητέρα τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως. λέγει αὐτοῖς Μαρία. κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν ὑμῶν ἐπλασεν ὁ θεὸς τὰ στρουθία καὶ ἀπέστειλεν αὐτὰ εἰς τὰς τέσσαρες γωνίας τοῦ κόσμου. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτήν. ὁ ἐν τοῖς ἐπτά οὐρανοῖς μόλις χωρηθεὶς εἰς σὲ εὐδώκησεν (χωρηθῆναι?). ἡ δὲ Μαρία ἔστη ἐμπροσθεν αὐτῶν καὶ ἤρξατο λέγειν οὕτως. ἔλφουε. ζαρειθρά. χαρβούμ. νειμωθ. μελιθω. θραβουθά. μεφρουνός. χεμιάθ. ἀρουρά. μαριδών. ἐλισών. μαρμιαδών. σεφών. ἡσαβουθά. ἐννουνά. σακτινός. ἀθούρ. βελελάμ. ὠφεωθ. ἀβίω. χρασάρ. ὁ ἐστὶν τῇ ἐλληνίδι γλώσσῃ ὁ θεὸς ὁ ὑπερμεγεθὴς καὶ πάνσοφος καὶ βασιλεὺς τῶν αἰώνων, ὁ ἀνεκδιήγητος ⁴⁾, ὁ ἀνεκλάλητος, ὁ τὰ μεγέθη τῶν οὐρανῶν συνστησάμενος λόγῳ τὰ πάντα, ὁ ἐκ γνόφων ἀρμονίων πόλους οὐρανίους συνστησάμενος καὶ συμπήξας, ὁ τὴν διάτριτον ὕλην... ⁵⁾ ματήσας, ὁ τὰ ἄσυστα εἰς σύστασιν ἀγαγών, ὁ τὸν ζωφερὸν σκότος ἀπὸ τοῦ φωτὸς διαχωρίσας, ὁ θεμελίους ὑδάτων συνστησάμενος ἐπὶ τῷ αὐτῷ, ὁ τῶν αἰθέρι γενόμενος δρόμος ⁶⁾ καὶ τῶν ἐπιγείων φανείς φόβος, ὁ τὴν γῆν ἐδράσας καὶ μὴ εὐδωκήσας αὐτὴν ἀπολέσθαι, ὅτε πάντων τὴν τροφήν, γῆν

¹⁾ Cod. προσετέθη. ²⁾ Exciderunt aliqua. ³⁾ Exciderunt. ⁴⁾ Cod. ἀνεκδιήγητος. ⁵⁾ Duae tresve litterae exciderunt. ⁶⁾ Cod. δρόμον.

υετῶν πληρώσας, τῶν εὐλόγως τοῦ Πατρὸς. ὃν ἐπὶ οὐρανοὶ μόλις ἐχώρησαν, ἐν ἐμοὶ δὲ εὐδωκῆσας ἀνοδύνως χωρησθῆναι, ὁ πλήρης λόγος οὕτως ὑπάρχων τοῦ Πατρὸς καὶ ἐν σοὶ πάντα γέγονεν. ὁδὸς δόξαν τῷ ὑπερμεγέθει σου ὀνόματι καὶ φθιγγασθῆναι με κέλευσον ¹⁾ ἐνώπιον τῶν ἁγίων σου ἀποστόλων. Καὶ πληρώσας τὴν προσευχὴν ἤρξαντο λέγειν αὐτοῖς. καθίσωμεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐλθοῦσα ²⁾ σὺ, Πέτρε κορυφαῖε, καὶ κάθισον ἐκ δεξιῶν μου καὶ ὑπόβαλον τὴν εὐώνυμόν σου χεῖραν ὑπὸ τὴν μασχλὴν ³⁾ μου. καὶ σὺ, Ἀνδρέα, ποίησον οὕτως. σὺ δὲ Ἰωάννης παρθένε, σύσχε μου τὸ στήθος. σὺ δὲ Βαρθωλωμαῖε, πῆξον τὰ γόνατά σου εἰς τοὺς ὦμους μου καὶ σφίξον τοὺς ὦμους μου, μὴ ποτε ἀρξαμένης μου λέγειν λυθῶσι τὰ ὀστά μου. Καὶ ὡς ἐποίει οὕτως ἤρξαντο λέγειν. ὡς ἤμην ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ λαμβάνουσα τροφήν ἐκ χειρὸς ἀγγέλου, μιᾶ τῶν ἡμερῶν ἐφάνη μοι ἄγγελος. θέσει μὲν ἀγγέλου, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν ἀχώρητον, οὐκ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἄρτον ἢ ποτήριον καθὼς ὁ πρὶν ἐρχόμενος πρὸς με ἄγγελος. καὶ εὐθὺς διε(ρ)ράγη τὸ πέπτον τοῦ ναοῦ καὶ σεισμός ἐγένετο σφοδρὸς καὶ ἔπεσα ἐγὼ ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ μὴ φέρουσα τὴν ἰδέαν αὐτοῦ. ὁ δὲ ὑπόβαλεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἤγειρέν με καὶ ἀνέβλεψα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἦλθεν νεφέλη δρόσου εἰς τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἐράντησέ με ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν καὶ ἀπέμαξέ με τῇ στολῇ αὐτοῦ καὶ εἶπέν μοι. χαῖρε, κεχαριτωμένη, σκεῦος ἐκλογῆς καὶ χάρις ἀνέκλειπτε. καὶ ἐπάταξεν τὴν δεξιὰν τοῦ ἐνδύματος καὶ ἐγένετο ἄρτος ὑπερμεγέθους καὶ ἔθετο ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ναοῦ καὶ ἔφαγεν αὐτὸς πρῶτον καὶ ἔδωκεν ἡμεῖς. καὶ ἐθεώρησα καὶ ἰδὼν ⁴⁾ πλήρης οἴνου. καὶ ἔθετο ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ναοῦ καὶ ἔπιεν αὐτὸς πρῶτον καὶ ἔδωκεν ἡμεῖς καὶ ἐθεώρησα καὶ ἰδὼν πλήρης τὸν ἄρτον καὶ τὸ ποτήριον καὶ εἶπέν μοι. ἔτι τρεῖς ἐνιαυτῶν (sic) καὶ ἀποστείλω σοὶ τὸν λόγον μου. καὶ συλλήψῃ υἱόν μου καὶ δι' αὐτοῦ σωθήσεται πᾶσα ἡ κτίσις μου. εἰρήνη σοι, κεχαριτωμένη, καὶ ἐν σοὶ ἔσται ἡ εἰρήνη μου διαπαντός. καὶ εἰρηκῶς μοι ταῦτα ἀφανῆς ἐγένετο ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ ἐγένετο ὁ ναὸς καθὼς ἦν

¹⁾ Cod. κελεύσω. ²⁾ Praetermissa sunt nonnulla. ³⁾ Leg. μασχάλην. ⁴⁾ An quid excidit?

τὸ πρότερον. Ταῦτα λεγούσης αὐτῆς ἐξῆλθεν. πῦρ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς καὶ μέλλον τὸ συντελεῖσθαι τὸν κόσμον. Δραμαῖος παρεγένετο ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγει πρὸς Μαριάμ. μὴ φοβοῦ τοῦτο, ἐπεὶ συντελεῖται πᾶσα ἡ κτίσις μου σήμερον. Καὶ φόβον συνεσχέθησαν οἱ ἀπόστολοι, μὴ ποτε ὀργισθῇ αὐτοῖς ὁ θεός. Καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκάθισεν ἐν μέσῳ αὐτῶν. οἱ δὲ ἐδίσταζον ἑρᾶν αὐτὸν φοβούμενοι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς. αἰτήσασθέ με ὁ βούλεσθε ἵνα διδάξω ὑμᾶς καὶ δεῖξω, ἔτι γὰρ ἐπὶ ἡμέραι καὶ ἀνέρχομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ οὐκ ἔτι ὑμῖν ὀφθήσομαι τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ. Οἱ δὲ διστάζοντες λέγουσιν αὐτόν. Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὴν ἄβυσσον κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν σου. Οὐ καλὸν ὑμῖν ἐστὶν ἰδεῖν τὴν ἄβυσσον, εἰ δὲ θέλετε κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν μου, δεῦτε ἀκολουθήσετέ μοι καὶ ἴδατε. καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς ἐν τόπῳ λεγομένῳ ¹⁾ χαιρουβὶμ, ὅτι τόπος ἀληθείας, καὶ ἔνευσεν τοῖς δυ(τι)κοῖς ἀγγέλοις καὶ ἐτυλίχθη ὡς βιβλίον ἡ γῆ καὶ ἀπεκαλύφθη αὐτοῖς ἡ ἄβυσσος. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν οἱ ἀπόστολοι ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤγειρεν αὐτοὺς λέγων. οὐκ εἶπον ὑμῖν, οὐ καλὸν ἐστὶν ἰδεῖν τὴν ἄβυσσον; καὶ πάλιν ἔνευσεν τοῖς ἀγγέλοις καὶ ἀπεκαλύφθη ἡ ἄβυσσος. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἀπέρχετο εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἐλέγεν δὲ ὁ Πέτρος τὴν Μαριάμ. κεχαριτωμένη, δεήθητι τοῦ Κυρίου ἵνα ἡμῖν πάντα ἀποκαλύψῃ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ἡ Μαρία πρὸς Πέτρον εἶπεν. ἀκρότομε Πέτρε, οὐχὶ ἐποίησεν ²⁾ οἰκοδόμησεν τὴν ἐκκλησίαν; σὺ οὖν πρῶτος ἐλθὼν ἐρώτησον αὐτόν. Πάλιν ὁ Πέτρος λέγει. ³⁾ σκηνὴ πεπλανημένη. Μαρία λέγει. σὺ τὸ ἐκτύπωμα τοῦ Ἀδάμ. οὐκ αὐτὸς οὕτως ἐπλάσθη καὶ οὕτως Εὐα; βλέπε τὸν ἥλιον ὅτι κατὰ τὸν τύπον τοῦ Ἀδάμ λαμπρός ἐστιν, διὰ δὲ τὴν παράβασιν τῆς Εὐας βλέπε τὴν σελήνην ὅτι πηλὸς πεπλήρωται. ἔθετο γὰρ ὁ θεὸς τὸν Ἀδὰμ εἰς ἀνατολάς, τὴν δὲ Εὐαν πρὸς δυσμὰς καὶ διατάξατο τοῖς ἀστροῖς ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς, τὸν μὲν ἥλιον τῷ Ἀδὰμ ἐξ ἀνατολῶν πυρίνοις ἄρμασιν, τὴν δὲ σελήνην ἀπὸ δυσμὰς γαλατρωπρόσωπον φέγγος διδόναι τῇ Εὐᾷ. καὶ ἐμίανεν τὸ πρόσταγμα Κυρίου. διὰ τοῦτο ἐπληρώθη

¹⁾ Cod. λεγόμενον. ²⁾ Nonnulla excidisse videntur. ³⁾ Iterum excidisse aliqua videntur.

ἡ σελήνη καὶ οὐ λαμπρύνει τὸ φέγγος αὐτῆς. σὺ οὖν ἐπειδὴ τὸ ἐκτύπωμαν τοῦ Ἀδάμ, σὺ ὀφείλεις ἐρωτᾶν, ἐν ἐμοὶ δὲ ἐχώρησεν διὰ τὸ ἀνακαλέσασθαι με τὴν ἰσχὺν τῶν θηλειῶν. Ὅτε δὲ ἀνῆλθεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους καὶ μικρὸν ὑπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν ὁ Δεσπότης, λέγει ὁ Πέτρος πρὸς τὴν Μαρίαν. σὺ εἴ καταργήσασα τὴν ἰσχὺν τῆς Εὐας ἀπὸ αἰσχύνης εἰς χαρὰν μεταβαλοῦσα, σοὶ οὖν ἔξεστιν ἐρωτᾶν. Πάλιν φανέντος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτὸν ὁ Βαρθωλωμαῖος. Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν ἀντίπαλον τῶν ἀνθρώπων, ἵνα θεασώμεθα αὐτὸν ὁποῖός ἐστιν ἢ (τί) τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἢ πόθεν ὀρμάται, ἢ ποίαν δύναμιν ἔχει, ὅτι καὶ σοῦ αὐτοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ἐποίησέν σε ἐπὶ ξύλου κρεμασθῆναι. Ἀποβλεψάμενος δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ. ὦ καρδίκα αὐστηρά! ἃ οὐ δύνη θεωρεῖν ἐκεῖνα ἐρωτᾷς. Ὁ δὲ Βαρθωλωμαῖος πτωθεὶς ἔπεσεν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἤρξαντο λέγειν οὕτως. Λαμπτήρ ἄσβεστε, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἀνέκλειπτε, ὁ τὴν παγκόσμιον χάριν δωρησάμενος τοῖς ἀγαπῶσιν σε, ὁ τὸ αἰώνιον φῶς δωρησάμενος διὰ τῆς ἐν κόσμῳ σου παρουσίας, ὁ τὴν ἄνω οὐσίαν λόγῳ πατρὸς ἔργον ἐπιτελέσας, ὁ τὸ σκῦθρωπον τοῦ Ἀδάμ εἰς εὐφροσύνην μεταβαλὼν, ὁ τὴν λύπην τῆς Εὐας χαρίεν. ¹⁾ τὸ πρόσωπον καταργήσας διὰ τῆς ἐκ παρθένου μητρὸς (scil. γενεᾶς), ἀμνησικακῶς μοι χωρήγησεν τὸν λόγον τῆς ἐπερωτήσεως. Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς (καὶ) λέγει αὐτῷ. βούλη ἰδεῖν, Βαρθωλωμαῖε, τὸν ἀντίπαλον τῶν ἀνθρώπων; λέγω δὲ ὅτι βλέπων αὐτὸν οὐ μόνον δὲ σὺ, ἀλλὰ καὶ σὺν σοὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ Μαρία πεσεῖσθε ἐπὶ πρόσωπον καὶ γένεσθε ὡς νεκροί. πάντες δὲ εἶπον αὐτῷ. Κύριε, θεασώμεθα αὐτὸν (σὺν) τοῖς ταρταρούχοις ἀγγέλοις. Ἐνευσε δὲ τὸν Μιχαὴλ σαλπῖσαι ἐν τῷ ὕψει τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ καὶ ἀπῆλθεν ὁ Βελίαρ κατεχόμενος ὑπὸ ἑξακοσίων ἐξήκοντα τριῶν πυρίνων ἀλύσειν δεδεμένος. ἦν δὲ τὸ μῆκος αὐτοῦ πηχέων χιλίων ἑξακοσίων καὶ τὸ πλάτος αὐτοῦ πηχέων μ' καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ πυρὸς καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ζωφώδεις καὶ ἐκ τῶν ῥινῶν αὐτοῦ ἐξέρχεται καπνὸς δυσώδης ἦν δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς χάσμα κρυμνοῦ, ἦν δὲ καὶ μία πτέρυξ αὐτοῦ πηχέων π'. Καὶ εὐθέως

¹⁾ Cod. χαρίη.

ιδόντες αὐτὸν οἱ ἀπόστολοι ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐγένοντο ὡς οἱ νεκροί. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐγγίσας ἤγειρεν τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως καὶ λέγει τῷ Βαρθωλωμαῖῳ. ἔγγισον, Βαρθωλωμαῖε, καὶ πάτησον τοὺς πόδας σου εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρει σοὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ τί ἐστίν ἢ πῶς ἀπατᾷ τοὺς ἀνθρώπους. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἀπομακρόθεν μετὰ τῶν ἀποστόλων. Καὶ ὕψωσεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὁ Βαρθωλωμαῖος οὕτως. ὦ μήτρα πόλεως ¹⁾ εὐρυχωροτέρα! ὦ μήτρα οὐρανῶν ἀπλώματος πλατυτέρα! ὦ μήτρα χωρέσασα ὃν οἱ ἐπτα οὐρανοὶ οὐ χωροῦσιν, σὺ δὲ χωρέσασα ἀνωδύνως ἔπεσχες ὀσιουθὲν ²⁾ ἐν κόλποις τοῖς σοῖς! ὦ μήτρα ἐν κρυπτοῖς τόποις ἀποκειμένη καὶ τὸν πολυφανερόν Χριστὸν γεννήσα(σα)! ὦ μήτρα εὐρυχωροτέρα ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν, πρὸς βραχὺν γεναμένη! Καὶ φοβηθεὶς ὁ Βαρθωλωμαῖος λέγει. Κύριε Ἰησοῦ, δός μοι κράσπεδον ἀπὸ τῶν ἱματίων σου, ἵνα τολμήσω πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτόν. οὐ δύνη σὺ λαβεῖν κράσπεδον ἐκ τῶν ἱματίων μου, οὐ γάρ εἰσιν τὰ ἱμάτιά μου ταῦτα ἃ ἐφόρουν πρὸ τοῦ με σταυρωθῆναι. λέγει δὲ ὁ Βαρθωλωμαῖος. δέδοικα, Κύριε, ὅμοιος τῶν ἀγγέλων οὐκ ἐφείσατο, μὴ καὶ ἐμὲ ἄρα καταπίεται. Λέγει αὐτὸν ὁ Χριστός. οὐχὶ λόγῳ τῷ ἐμῷ πάντα γίνεται καὶ τῇ διανοίᾳ τοῦ πατρὸς μου ὑπετάγη τῷ πνεύματι τῷ Σολομῶνι (sic); σὺ οὖν κελευόμενος ἐν τῷ ὀνόματί μου ἀπελθε καὶ ἐρώτησον αὐτόν ὁ βούλη. Ὁ δὲ Βαρθωλωμαῖος εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ πατήσας ἀπώσατο τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν ἕως τὸ ἀκούων (sic) αὐτοῦ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Βαρθωλωμαῖος. εἰπέ μοι, τίς εἰ σὺ καὶ τί τὸ ὄνομά σου; ὁ δὲ εἶπεν αὐτόν. ἐλάφρυνόν με ὀλίγον καὶ ἐρῶ σοὶ, τίς εἰμι ἐγὼ καὶ πῶς ἐλήλυθα ἐνταῦθα καὶ τί τὸ ἔργον μου καὶ ποία ἡ δύναμίς μου. Ὁ δὲ ἐλάφρυνας αὐτόν λέγει αὐτῷ. λέγε πάντα ³⁾ ἃ σὺ πέπραττες καὶ ὅσα πράττεις. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Βελίαρ λέγει. εἰ θέλεις μαθεῖν τὸ ὄνομά μου, πρῶτον ἐλεγόμεν σαταναήλ, ὃ ἐρμηνεύεται ἐξάγγελος θεοῦ. τότε δὲ ἀγνοῶν ἀντίτυπον τοῦ θεοῦ, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομά μου σατανᾶς, ὃ ἐστίν ἄγγελος ταρταρούχος. Καὶ πάλιν λέγει αὐτόν ὁ Βαρθωλωμαῖος. πάντα μοι ἀποκάλυψον καὶ μηδέν

¹⁾ Cod. πόλις. ²⁾ Leg. ὀσιωθὲν. ³⁾ Cod. λέγε πάντα.

με αποκρύψης. αὐτὸς δὲ εἶπεν αὐτῷ. ὁμνυμί ¹⁾ σοι κατὰ τῆς δυνά-
μεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ὅτι ἐὰν θέλω αποκρύψαι οὐ δύναμαι,
παρέσταται γὰρ ὁ ἐλέγχων με. εἰ γὰρ ἤμην δυνατός, ἂν καὶ
ὑμᾶς εἶχον ἀπολέσαι ὡς τὸν ἕνα τῶν πρὸ ὑμῶν. καὶ γὰρ ἐγὼ
πρῶτος ἄγγελος ἐξεπλάσθην. ὅτε γὰρ ἐποίηι ὁ θεὸς τοὺς οὐρανοὺς,
ἔλαβεν δράκα πυρὸς καὶ ἔπλασεν ἐμὲν πρῶτον, δεύτερον τὸν Μι-
χαήλ, τὸν γὰρ υἱὸν αὐτοῦ πρῶτον τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν
ἡμᾶς πλασθῆναι εἶχον (sic). ὅτε γὰρ ἐνενηθιμῆθη τὸ τὰ πάντα κτίσαι,
εἶπεν λόγον. ὁ υἱὸς αὐτοῦ κέκτισθαι καὶ ἡμεῖς θελήματι τοῦ
υἱοῦ καὶ συμβουλείᾳ τοῦ πατρὸς. ἔπλασεν ἐμὲ πρῶτον, δεύτερον
Μιχαήλ τὸν ἀρχιστράτηγον τῶν ἄνω δυνάμεων, τρίτον Γαβριήλ,
τέταρτον Οὐριήλ, πέ(μ)πτον Ραφάήλ, ἕκτον Ναθαναήλ, καὶ ἐτέ-
ρους ἄγγελους, ὧν τὰ ὀνόματα αὐτῶν λαλῆσαι οὐ δύναμαι.
ῥαβδούχοι γὰρ εἰσιν τοῦ θεοῦ καὶ ῥαβδιωκοῦσίν με ἐπτάκις τῆς
νυκτὸς καὶ ἐπτάκις τῆς ἡμέρας καὶ οὐκ ἐώσιν με ἐν μηδενί ²⁾ καὶ
τὴν δυνάμιν μου πᾶσαν κατακρύπτουσιν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἄγγελοι
τῆς ἐκδικήσεως οἱ παρεστάμενοι τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ. οὗτοί εἰσιν
οἱ πρῶτοι πλασθέντες ἄγγελοι καὶ μετὰ τούτους ἐπλάσθησαν
πάντες οἱ ἄγγελοι. τῷ πρῶτον οὐρανῷ μυριάδες ρ' καὶ τῷ δεύ-
τερον μυριάδες ρ' καὶ τῷ γ' μυριάδες ρ' καὶ τῷ δ' μυριάδες ἑκατὸν
καὶ τῷ ε' μυριάδες ρ' καὶ τῷ δ' μυριάδες ρ' καὶ τῷ ζ' οὐρανῶν
τὸ πέταλός ἐστι τὸ πρῶτον, ὅπου εἰσὶν αἱ ἐξουσίαι ἐνεργοῦσαι
τοῖς ἀνθρώποις. Εἰσὶν γὰρ ἕτεροι ἄγγελοι ἐπὶ τοῖς ἀνέμοις, ὁ μὲν
εἰς ἄγγελος λέγεται ἐπὶ τοῦ βορρᾶ Χαιροῦμ καὶ κατέχει ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ ῥάβδον πύρινον καὶ καταπαύει τὴν πολλὴν αὐτοῦ ὑγρότητα
διὰ τὸ μὴ ξηραίνεσθαι τὴν γῆν. καὶ ὁ ἄγγελος ὁ ἐπὶ ἀπαρψετοῦ
λέγεται ὁ Ἐρθᾶ. ἔχει λαμπάδα πυρὸς καὶ προστίθῃσιν αὐτὸν καὶ εἰς
τὰς πλευράς αὐτοῦ καὶ θερμαίνουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχρότητα ἵνα μὴ
πῆξῃ τὴν οἰκουμένην. καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ νότου ἄγγελος λέγεται Κερκουθᾶ
καὶ θραύουσιν αὐτοῦ τὴν θρασυτητα διὰ τὸ μὴ τινάζει τὴν γῆν. καὶ
ἐπὶ τοῦ λίβα ἄγγελος λέγεται Ναουθᾶ καὶ ἔχει ῥάβδον χιονῶδες (sic)
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ προστίθῃ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ σβένει τὸ
πῦρ τὸ ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Εἰ δὲ οὐκ ἦσαν τὸν
ἄγγελον ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἐφλεγεν πᾶσαν τὴν οἰκου-

¹⁾ Cod. ὁμνυμν. ²⁾ Cod. μηδενόν.

μένην ¹⁾. καὶ ἕτερος ἄγγελός ἐστιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης ὁ θρασύνων
αὐτὴν διὰ τῶν κυμάτων. τὰ γὰρ λοιπὰ οὐκ ἔρω. ²⁾ σοι, οὐ γὰρ
συγχωρεῖ μοι ὁ παριστάμενος. Λέγει αὐτῷ ὁ Βαρθωλωμαῖος. πῶς
παιδεύεις τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων; λέγει αὐτὸν ὁ Βελίαρ. θέ-
λεις, ἀναγγεῖλω σοι τὴν γνῶσιν τῶν ὑποκριτῶν, καταλάλων καὶ
τῶν γε ληαστῶν (=ληστῶν), καὶ τῶν ἰδολολάτρων καὶ τῶν φι-
λαργύρων καὶ τῶν μοιχῶν καὶ τῶν γοητῶν καὶ τῶν μαντευομένων
καὶ τῶν πιστευόντων εἰς ἡμᾶς καὶ πάντων ὧν σκοπῶ. Λέγει αὐτῷ
ὁ Βαρθωλωμαῖος. πυνθάνω τί λέγει συντόμως (sic), καὶ ἐπά-
ταξεν ἐν βρυγμῷ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ ³⁾ καὶ ἀνῆλθεν τροχὸς ἐκ
τῆς ἀβύσσου ἔχων μάχαιραν πῦρ ἀποφέγγουσαν καὶ ἡ μάχαιρα
εἶχεν σωλῆνας. καὶ ἐρώτησα αὐτὸν λέγων. τίς ἡ μάχαιρα αὕτη; ὁ
δὲ εἶπεν. αὕτη ἡ μάχαιρά ἐστιν τῶν γαστριμαργῶν, εἰς τοῦτον
γὰρ τὸν σωλῆνα πέμπονται ὅτι διὰ τῆς γαστριμαργίας πᾶσαν
ἀμαρτίαν ἐκφευρίσκουσιν. εἰς τὸν δεύτερον σωλῆνα πέμπονται οἱ
κατάλαλοι, οἱ καταλαλῶσιν λάθρα τὸν πλησίον αὐτῶν ⁴⁾, εἰς δὲ τὸν
τρίτον σωλῆνα πέμπονται οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ λοιποὶ οὓς ἐγὼ ἀποσκε-
λίξω τῇ ἐμῇ διαθέσει. ὁ δὲ Βαρθωλωμαῖος λέγει. σὺ οὖν ταῦτα
δι' ἑαυτοῦ ποιεῖς; ὁ δὲ σατανᾶς εἶπεν. εἰ ἐγὼ ἐδυνάμην δι' ἑαυτοῦ
ἐξελθεῖν, ἅπασαν τὴν οἰκουμένην ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐξωλόθρευον,
ἀλλὰ οὔτε ἐγὼ, οὔτε εἰς τῶν ἑξακοσίων ἐξερχόμεθα. ἔχομεν γὰρ
ἄλλους ὑπηρέτας ἐλαφροὺς οἷς κελώμεν καὶ ἐνδουῶμεν αὐτοὺς
πολυάχιστρον καὶ ἀποστέλλομεν αὐτοὺς εἰς θῆραν καὶ ἀγρεύουσιν
ἡμῖν ψυχὰς ἀνθρώπων, διαφόροις γλυκάσμασιν αὐτοὺς γλυκαί-
νοντας (=τες), τουτέστιν μέθῃ καὶ γέλωτι ⁵⁾, καταλαλιᾶ, ὑπο-
κρίσεις ἡδωνῶν (sic), πορνείᾳ ἢ καὶ ταῖς λοιπαῖς ὀλιγορίαις ἐκ
τῶν θησαυρῶν αὐτῶν. ⁶⁾ Λέγω δὲ τὰ λοιπὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων.
ὁ ἄγγελος τῆς χαλάζης λέγεται Μερμεῶθ καὶ συνέχει τὴν χά-
λαζαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ὀρκίζουσιν αὐτὸν οἱ λειτουργοί
μου καὶ πέμπουσιν αὐτὸν ὅπου θέλουσιν. καὶ ἕτεροι ἄγγελοι ἐπὶ
τῆς χαλάζης καὶ ἕτεροι ἄγγελοι ἐπὶ τὴν βροντὴν καὶ ἕτεροι
ἄγγελοι ἐπὶ τὴν ἀστραπὴν. καὶ ὅτε πνεῦμα βούλεται ἐξ ἡμῶν ἐξελ-
θεῖ(ν) ἥτε διὰ γῆς ἥτε διὰ θαλάσσης, οὗτοί οἱ ἄγγελοι πυρίνους

¹⁾ Depravatus est locus ut saepius in hoc codice. ²⁾ Cod. ἔρον. ³⁾ Cod. αὐτόν. ⁴⁾ Cod. αὐτοῦ. ⁵⁾ Cod. γελόντι. ⁶⁾ Cod. αὐτοῦ.

ἀποστέλλουσι λίθους καὶ ἅπτουσιν ἡμῶν τὰ μέλη. Λέγει ὁ Βαρθωλωμαῖος. φιμώθητι, βύθιε δράκον. ὁ δὲ Βελίαρ εἶπεν. ἀπαγγέλλω σοι πολλά· ἀ περὶ τῶν ἀγγέλων. οἱ συνδιατρέχοντες τὰ ἐπουράνια καὶ τὰ ἐπίγεια οὗτοί εἰσιν. Μερμερώθ, Ὀνοματάθ, Δούθ, Μελιώθ, Χαρούθ, Γραφαθάς, Ὁεθρά, Νεφόνος, Χαλκατούρα. ἐν αὐτοῖς διεπétανται τὰ ἐπουράνια καὶ τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ καταχθόνια. Λέγει αὐτὸν ὁ Βαρθωλωμαῖος. φιμώθητι καὶ ἐλιγόρησον, ὅπως διηθῶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. καὶ ἤρξατο ¹⁾ ὁ Βαρθωλωμαῖος λέγειν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον καὶ βάλλων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ γῆν λέγοντος (sic) οὕτως. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, τὸ μέγαν καὶ ἔνδοξον ὄνομα, καὶ πάντες οἱ χωροὶ τῶν ἀγγέλων αἰνοῦσίν σε, δέσποτα. καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος τοῖς χεῖλεσι κῆσας (=κινήσας?) ἔργον αἰνῶ σε, δέσποτα. ἐπάκουσόν μου τοῦ δούλου σου καὶ ὡς ἐξελέ(γ)ξωμαι ἐκ τοῦ τελωνίου καὶ οὐ συνεχώρησάς μοι ἐν ταῖς προτέραις μου πράξεσιν ἀναστρέφεσθαι ἕως τέλους. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐπάκουσόν μου καὶ ἐλέησον τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος λέγει αὐτὸν ²⁾ ὁ Κύριος. ἀνάστα, ἐπίστρεψον τῷ στεναζάντι καὶ γὰρ σοι τὰ λοιπὰ ἀπαγγέλλω. ὁ δὲ Βαρθωλωμαῖος ἤγειρεν τὸν σατανᾶν καὶ λέγει αὐτόν. πορεύου εἰς τὸν τόπον σου μετὰ τῶν ἄθλων σου, ὁ δὲ Κύριος ἐλεεῖ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην αὐτοῦ. ὁ δὲ διάβολος ἔφη. ἄφες διηγῆσομαι σοι, πῶς ἐ(ρ)ρίφην ἐνταῦθα ἢ πῶς ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον. ἐγὼ ἐν τῷ κόσμῳ ἤμην περιερχόμενος, καὶ εἶπεν (ὁ θεὸς) τῷ Μιχαήλ. ἄγαγε μοι βῶλον ἐκ τῶν τε(σ)σάρων περάτων τῆς γῆς καὶ ὕδωρ ἐκ τῶν τε(σ)σάρων ποταμῶν τοῦ παραδείσου. καὶ ὡς ἤγαγεν αὐτὰ Μιχαήλ, ἐπλασεν κατὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς τὸν Ἄδάμ, μορφώσας τὸν ἄμορφον βῶλον, τανύσας νεῦρα καὶ φλέβας καὶ ἀρμονίᾳ συνστησάμενος καὶ προσεκύνησεν αὐτόν, αὐτὸς δὲ δι' αὐτόν πρῶτον, ὅτι ἦν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ἐπροσεκύνῃ. ἐμοὶ δὲ ἐλθόντι ἐκ τῶν περάτων λέγει Μιχαήλ. προσκύνῃσον τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ, ἣν ἐπλασεν καθ' ὁμοιωτήρα αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ εἶπον. ἐγὼ πῦρ ἐκ πυρός, πρῶτος ἀγγελος πλασμένος ἤμην καὶ πηλὰ καὶ ὕλην μέλλω προσκυνεῖν· Καὶ λέγει μοι ὁ Μιχαήλ. προσκύνησον, μὴ ποτε ὀργισθεῖς ὁ θεὸς ἐπὶ σε. ἐγὼ δὲ εἶπον αὐτόν. οὐκ ὀργισθήσεται ὁ θεὸς ἐπ' ἐμοί,

¹⁾ Cod. ἤρξαντο ²⁾ Cod. αὐτοῦ.

ἀλλὰ θήσω τὸν θρόνον μου ἐξ ἐναντίας τοῦ θρόνου αὐτοῦ καὶ εἰμί ¹⁾ ὡς αὐτός. τότε ὀργισθεῖς ὁ θεὸς ἐπ' ἐμοὶ ἔρριψεν κάτω κελεύσας ἀνοιγῆναι τοὺς καταράκτας τοῦ οὐρανοῦ. ἐμοὶ δὲ ῥιφθέντος ἠρώτησεν καὶ τοὺς ἐξακοσίους τοὺς ὑπ' ἐμὲ εἰ θέλουσιν προσκυνῆσαι. οἱ δὲ εἶπον. καθὼς ἴδομεν τὸν πρῶτον οὐδὲ ἡμεῖς προσκυνούμεν τὸν ἐλαχιστότερον ἡμῶν. τότε ἐ(ρ)ρίφην καὶ οἱ ἐξακόσιοι ὑπ' αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ. ῥιφθέντες δὲ ἐπὶ τὴν γῆν ἐκαρώθημεν ἔτη τεσσαράκοντα, καὶ λάμπαντος τοῦ ἡλίου ἐπταπλασίως ὑπὲρ τὸ πῦρ ἐξαίφνης διυπνίσθημεν. καὶ περιβλεψάμενος εἶδον τοὺς ἐξακοσίους ὑπ' ἐμὲ κεκαρωμένους καὶ διύπνισαν τὸν υἱόν μου σαλψάν. καὶ λαβὼν αὐτοὺς συμβούλιον (sic), πῶς τὸν ἄνθρωπον ἀπατήσω, δι' ὃ ἐγὼ ἔρριψην ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐνενοησάμην οὕτως. ἔλαβον φιάλην ἐν τῇ χειρὶ μου καὶ ἔξυσα τὸν ἵδρωτα τοῦ στήθους μου καὶ τῶν μαλλῶν μου καὶ ἐνιψάμην εἰς τὰς ἐξόδους τῶν ὑδάτων ὅθεν οἱ τέσσαροι ποταμοὶ ῥέουσιν, καὶ πιούσα ἢ εὖα ἔτυχεν τῆς ἐπιθυμίας. εἰ μὴ γὰρ ἔπιεν τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο οὐκ ἂν αὐτὴν ἠδυνήθην ἀπατήσαι. Τότε ὁ Βαρθωλωμαῖος κελεύει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν ἄδην. ἐλθὼν δὲ ὁ Βαρθωλωμαῖος (καὶ πεσὼν) τοῖς ποσὶν τοῦ Ἰησοῦ ἤρξατο μετὰ δακρύων λέγειν οὕτως. ἀμβὰ ὁ πατήρ, ὁ ἀνεξιχνίαστος ὑπὲρ ἡμῶν ὁ λόγος τοῦ Πατρός, ὃν ἐπτά οὐρανοὶ μόλις ἐχώρησαν, ἐνδοθεν δώματι τῆς παρθένου εὐχαιρος, ἀνώδυνος εὐδοκήσας χωρεῖσθαι ὃ ἢ παρθένος οὐκ ἐννοεῖ σε φέρουσα, σὺ δὲ νοήματι σὺ πάντας διέταξας γενέσθαι. ὁ πρὸ τοῦ παρακληθῆναι δωρούμενος ἡμῖν τὰ ἐκούσια. ὁ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν φορέσας ἵνα ἡμῖν τὸν ²⁾ πολῦτιμον τοῖς μετανοοῦσιν ἐξ οὐρανοῦ στέφανον εὐτρεπίσης. ἐπὶ ξύλου κρεμασθεὶς ἵνα ἡμῖν τὸν οἶνον κατανύξεως ποτίσης, καὶ λόγῃ τὴν πλευράν σου νυγείς ἵνα τοῦ σώματός σου καὶ τοῦ αἱματός σου ἡμᾶς ἐμπλήσης. ὁ τέτρασιν ποταμοῖς ὀνόματα καλέσας, τῷ πρῶτῳ ³⁾ Φησὸν διὰ τὴν πίστιν ἣν φανείς ἐν τῷ κόσμῳ ἐκήρυξας, τῷ β' Γεῶν διὰ τὸ γήινον ὑπάρχειν τὸν ἄνθρωπον, τῷ γ' Τίγριν διὰ τὸ μηνυθῆναι ἡμῖν ὑπὸ σου τὴν ὁμοούσιον ἐν οὐρανοῖς τριάδα ὑπάρχουσαν, τῷ δὲ δ' Εὐφράτην ὅτι πᾶσαν ψυχὴν παραγενάμενος ἐν κόσμῳ εὐφρανὰς διὰ τοῦ λόγου τῆς ἀφθαρσίας. Θεέ μου καὶ πατήρ μέγιστε

¹⁾ Exspectares ἔσομαι. ²⁾ Cod. τὸ. ³⁾ Cod. πρῶτον

καὶ βασιλεύς, σῶσον, Κύριε, τοὺς ἀμαρτωλοὺς. Ταῦτα αὐτοῦ προσευξαμένου λέγει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς. Βαρθωλωμαῖε, ἐκάλειν με ὁ πατήρ Χριστόν, ἵνα κατελθῶ ἐπὶ γῆς καὶ γρίσω πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον τὸ ἔλαιος τῆς ζωῆς. Ἰησοῦν δὲ μ' ἐκάλει, ἵνα ἰάσωμαι πᾶσαν ἀμαρτίαν τῶν ἀγνοούντων ὑπὸ Θεοῦ ἢ καὶ Θεῖαν ἄραι τοῖς ἀνθρώποις δωροῦμαι. Καὶ πάλιν ὁ Βαρθωλωμαῖος λέγει αὐτόν. Κύριε, παντὶ ἀνθρώπῳ γρη' ἀποκαλύψαι τὰ μυστήρια τοῦτα; Λέγει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς. ἀγαπητέ μου Βαρθωλωμαῖε, ὅσοι ἐάν ¹⁾ εἰσιν πιστοὶ καὶ δύνανται φυλάξαι καθ' ἑαυτούς, δεῖ, πιστεῦε ταῦτα. εἰσὶν γὰρ καὶ τινες ἀνάξιοι αὐτῶν, εἰσὶν δὲ καὶ ἕτεροι ²⁾ οἷς οὐκ ἔστιν ποιῆσαι αὐτά, εἰσὶ γὰρ ἀλάζωνες, μέθυσοι, ὑπερήφανοι, ἀνελεήμονες, ἰδωλωλατρίας σοίμετοι (sic) πορνείας ἀρχηγοί, κατάλαλοι, ἀλαζωνείας διδάσκαλοι, καὶ πάντα ὅσα εἰσὶν ἔργα τοῦ διαβόλου ποιοῦντας καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εἰσὶν ἄξιοι πιστευθῆναι αὐτά. εἰσὶν γὰρ καὶ ἀπόκρυφα διὰ τοὺς μὴ χωροῦντας αὐτά. ὅσοι ³⁾ γὰρ αὐτά χωροῦσιν ἔξουσιν μέρος ἐξ αὐτῶν. Ἐν τούτῳ οὖν, ἀγαπητέ μου, εἰρηκά σοι ὅτι μακάριος εἶ καὶ πᾶσα ἡ συγγενεία σου κατὰ αἰῶσιν πιστευόμενοι τὸν λόγον τοῦτον, ὅτι πάντες οἱ χωρέσαντες αὐτά ⁴⁾, οἱ δ' ἂν βούλωνται ἐν τοῖς ⁵⁾ κρίσεως μου λείπονται. Τότε ἐγὼ ὁ Βαρθωλωμαῖος συγγραψάμενός ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ φιλανθρώπου ἡρξάμην ἀγαλλιᾶσθαι καὶ λέγειν οὕτως. Δόξα σοι, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ δωρούμενος πᾶσιν τὴν χάριν σου ἣν καθείδαμεν (sic) πάντες ἀλληλούϊα. δόξα σοι, Κύριε, ζωὴ ἀμαρτωλῶν. δόξα σοι, Κύριε, αἰσχύνῃ ὁ θάνατος. δόξα σοι, Κύριε, θησαυρὲ δικαιοσύνης, θεὸν γὰρ ὑμνούμενος (sic). Καὶ ταῦτα λέγοντος τοῦ Βαρθωλωμαίου πάλιν ὁ Ἰησοῦς ἀποθέμενος τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ καὶ λαβὼν ὀράριον ἀπὸ τοῦ τραχήλου τοῦ Βαρθωλωμαίου ἤρξατο ἀγαλλιᾶσθαι καὶ λέγειν. ὑποκαλόν (= ὑποβαλὼν?) σε ἡμῖν ἀλληλούϊα. πρῶτος ἐπισεικῆς ἡμῖν ἀλληλούϊα. δόξα σοι, Κύριε, δωροῦμαι γὰρ πᾶσιν τοῖς θέλουσίν με ⁶⁾ ἀλληλούϊα. Καὶ ὅτε κατέστειλεν ἡγάπησαν αὐτὸν οἱ ἀπόστολοι καὶ ἔδωκεν αὐτῶν εἰρήνην τῆς ἀγάπης. Λέγει αὐτόν ὁ Βαρθωλωμαῖος. ὑπόδειξον ἡμῖν, Κύριε, ποία ἀμαρτία βαρυτέρα

¹⁾ Cod. ὅσιν ἐάν. ²⁾ Cod. ἕτερα. ³⁾ Cod. ὅσοι. ⁴⁾ Excidisse quaedam videntur. ⁵⁾ Nescio quod subst. nomen excidit. ⁶⁾ Praetermissum aliquid videtur.

πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν; βαρυτέρα ἐστὶν ἡ ὑπόκρισις καὶ καταλαλιά. δι' αὐτοὺς γὰρ εἶπεν ὁ προφήτης ψάλλον, ὅτι οὐκ ἀναστήσονται ἄσεβεῖς ἐν κρίσει οὐδὲ ἀμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων οὐδὲ ἄσεβεῖς ἐν κρίσει τοῦ πατρὸς μου. ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶσα ἀμαρτία ἀφεθήσεται παντὶ ἀνθρώπῳ, ἡ δὲ ἀμαρτία ἡ κατὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος οὐκ ἀφεθήσεται. Λέγει δὲ αὐτόν ὁ Βαρθωλωμαῖος. τί ἐστὶν ἡ κατὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀμαρτία; λέγει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς. πᾶς ὃς ἐάν θεσπίσῃ πάντα ἄνθρωπον δουλεύσαντα ¹⁾ τῷ πατρὶ μου τῷ ἁγίῳ ἐβλασφήμισεν εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, ὁ δουλεύων τῷ θεῷ σεβασμῶς, ἀξίος ἐστὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου καὶ οὐ συ(γ)χωρεθήσεται τῷ λέγοντι εἰς αὐτόν τι πονηρόν. οὐαὶ τὸν ὀμνύοντα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Θεοῦ, οὔτε τῷ ἐπιποροῦντι κατ' αὐτοῦ ἀληθῶς, ἰβ' γὰρ κορυφαί τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν. αὐτὸς ²⁾ γὰρ ἐστὶν ἡ ἀλήθεια καὶ ἐν αὐτῷ ψεῦδος οὐκ ἐστὶν οὐδὲ ἐπιπορία. ὑμεῖς οὖν πορευθέντες κηρύξατε παντὶ τῷ κόσμῳ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, σὺ δὲ, Βαρθωλωμαῖε, κήρυξον εἰς πάντα τὸν βουλούμενον τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ὅσοι πιστεύουσιν εἰς αὐτόν ἔξουσιν ζωὴν αἰώνιον. Λέγει ὁ Βαρθωλωμαῖος. ὦ, Κύριε, καὶ ἐκ τῆς σωματικῆς ἀμαρτίας ἐάν (i. e. τις) ἀμαρτήσῃ, ποῖος ὁ μισθὸς αὐτῶν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη. καλῶς ³⁾ μὲν ἵνα βαπτιζόμενος παρέξῃ ἅμε(μ)πτον τὸ βάπτισμα. ἡ δὲ ἡδονὴ τῆς σαρκὸς ἐραστῆς γενήσεται, σεμνότητος γὰρ ἐστὶν ἡ μονογαμία. ἀμήν γὰρ σοι λέγω, μετὰ τρίτην γυναῖκα ὁ ἀμαρτάνων ἀνάξιος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ. ὑμεῖς δὲ κηρύξατε παντὶ ἀνθρώπῳ φυλάσσειν τὰ αὐτά ⁴⁾, ἐγὼ γὰρ εἰμι ἀχάριστος ἀφ' ὑμῶν καὶ ἐπιγορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Καὶ ὁ Βαρθωλωμαῖος πρὸς αὐτόν μετὰ τῶν ἀποστόλων ἑδόξεσεν τὸν Θεὸν ἐκτενῶς λέγων. δόξα σοι, πάτερ ἅγιε, ἄσβεστε ἥλιε, ἀκατάλειπτε, σοὶ δόξα, σοὶ τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

¹⁾ Cod. βουλεύαντι. ²⁾ Cod. αὐτοῖς. ³⁾ Cod. καλῶν. ⁴⁾ Cod. φυλάσσονται αὐτά.